

Fynsk Kultur på Recept

Midtvejsevaluering

Indholdsfortegnelse

01	Resume
01	Indledning
02	Evalueringsspørgsmål
02	Evalueringsmetode
03	Kvantiative resultater
06	<i>Deltagernes vurdering af Kultur på Recept</i>
07	Det kvalitative: frirum, fællesskab, fordybelse, fortælling
07	<i>Deltagerne er glade for Kultur på Recept</i>
09	<i>Kunsten og naturen giver ro og fordybelse</i>
09	<i>Kultur på Recept har bidraget til en følelse af fællesskab og mestring</i>
10	<i>Kunstarterne/aktiviteterne – udvalg, sammenhæng, rækkefølge og sted</i>
12	<i>Om organiseringen</i>
13	<i>Hvordan fastholder man relationerne og understøtter en vedvarende effekt af forløbet?</i>
14	Sammenfattende
15	Bilag

Kolofon

Rapporten er udarbejdet for
Kulturregion Fyn af
professor Karen Hvidtfeldt og
specialkonsulent Anne Høgedal,
Institut for Sprog, Kultur,
Historie og Kommunikation,
SDU.

Kulturregion Fyn Kultur på Recept 2022-2023

Midtvejsevaluering

Resume

Evalueringen viser, at Kultur på Recept har haft en positiv indvirkning på deltagernes trivsel. Den kvalitative del af undersøgelsen peger på, at oplevelsen af at blive mødt som mennesker uden krav om præstationer har været væsentlig, og at forløbet for manges vedkommende har givet en ny oplevelse af at have kompetencer og have opnået en mærkbart bedre livskvalitet. Deltagerne i Kultur på Recept har forskellige udfordringer og behov, og det er derfor vigtigt at imødekomme den enkelte og samtidig understøtte et trygt fællesskab. Det kan ikke påvises i hvilket omfang, at det er fordybelsen i kulturen eller det sociale fællesskab, der skaber den positive effekt. Nogle deltagere har peget på, at meditation og mindfulness har været betydningsfulde gennemgående elementer, der har suppleret de planlagte fire forløb, og mange fremhæver, at det at komme ud i naturen har været afgørende.

De fire kommuner har forskellig størrelse og er gået ind i projektet med forskellige ressourcer, erfaringer og udfordringer, men har i høj grad kunnet bruge hinanden på tværs, især på koordinatorniveau. Der er potentiale i relationen mellem aktører og mentorer, og der arbejdes fortsat på at finde den eller de rigtige form(er) for samarbejde i og imellem kommunerne. Derfor besvares dette spørgsmål ikke udtømmende i midtvejsevalueringen.

Indledning

Kultur på Recept er finansieret af Kulturregion Fyn i en periode på to år. Projektet består af kulturaktiviteter i et 8-ugers gruppeforløb, hvor borgere i mindre grupper med psykiske og/eller sociale udfordringer (herunder let til moderat depression, angst, stress eller oplevet ensomhed) mødes én til to gange om ugen om henholdsvis billedkunst, fortælling, musik og natur under ledelse af en eller flere kunstnere eller natur/kulturaktører. Kultur på Recept har i 2022 været iværksat i fire kommuner: Odense, Kerteminde, Faaborg-Midtfyn og Ærø, og målgruppen er voksne deltagere på 31-65 år.

Evalueringens sigte er at give indsigt i, om der i lighed med tilsvarende projekter¹ kan konstateres en indvirkning på trivslen i det tværkommunale fynske set-up. Desuden følges og evalueres det

¹ Se fx https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Kultur-paa-recept_tvaergaaende-evaluering_foraar-2020.ashx?sc_lang=da&hash=F0704C7D9ECC71931FF13546A74DDDA9, samt Anita Jensen (2022), Kultur og Sundhed. Et mangfoldigt felt, Forskning, teori og praksis. Aarhus: Forlaget KLIM.

særlige ved Kultur på Recept på Fyn, nemlig den regionale organisering med videndeling, erfaringsudveksling og samarbejde på tværs af kommunerne og mentorforløb ("turnerende forløb"), som ved hjælp af mesterlære-princippet skal implementere læring og erfaringer fra tidligere sundhedsfremmende kulturtilbud. Selvom Kultur på Recept henter inspiration fra tidligere danske og internationale projekter, er det nyt at udrulle dette projekt på denne måde på tværs af en kulturregion. Dermed er det også et pilotprojekt, der kan give erfaringer, som potentielt kan videreføres til landets øvrige kulturregioner, og det er et specifikt projektmål at udvikle en best practice-model for denne projektform.

Evalueringsspørgsmål:

- Har fynsk Kultur på Recept en effekt på deltagernes trivsel?
- Hvordan fungerer mentorordningen i forhold til kulturaktørernes aktiviteter i de enkelte kommuner, og kan man i forlængelse heraf finde og formulere en eller flere best practices i det tværkommunale, regionale set-up på Fyn. Hvilke fordele og ulemper er der i et regionalt set-up, hvor mange kommuner starter Kultur på Recept op samtidig?

Evalueringsmetode

Evalueringen indeholder kvantitative data, der er indsamlet af koordinatorene i de enkelte kommuner om antal deltagere, herunder køn, alder, diagnose (stress, angst, depression, ensomhed), fremmøde og frafald samt deltagernes selvvaluerede trivsel og helbred før og efter forløbet.

Dertil kommer de kvalitative data, som er indsamlet af specialkonsulent Anne Høgedal og professor Karen Hvidtfeldt fra Institut for Sprog, Historie, Kultur og Kommunikation på SDU. Den kvalitative del af evalueringen har fokus på deltagernes oplevelse af Kultur på Recept, såvel som organiseringen af forløbet i regionen og i de enkelte kommuner og søger at samle de erfaringer, som de forskellige parter på projekterne har opnået i den første halvdel af projektet i forhold til hvad og hvordan man bedst muligt iværksætter et tværkommunalt Kultur på Recept-forløb.

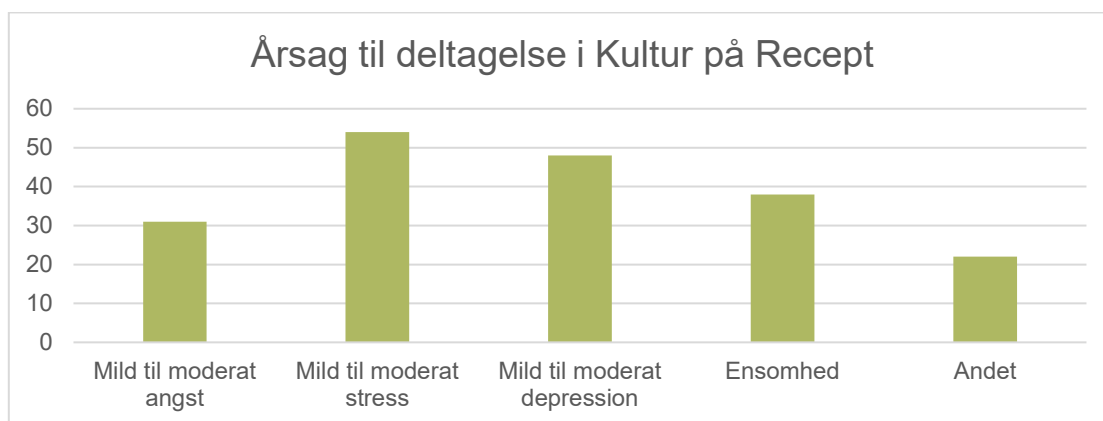
Samlet set er der tale om en virkningsevaluering, inspireret af traditionen fra den responsive evalueringstradition, og således er ønsket at forstå indsatsene i deres kontekst som situationsbetingede og lokale.² Evaluatorene har derfor deltaget i aktiviteterne sammen med deltagerne og har efterfølgende foretaget semistrukturerede, eksplorative fokusgruppeinterviews med hhv. deltagere, aktører

² Stake 2004, Dahler-Larsen 2010

og mentorer i to forløb i hver af de fire kommuner samt tværgående interviews med koordinatore og kulturkonsulenter.³

Kvantitative resultater⁴

Målgruppen for Kultur på Recept's første forløb er, som tidligere beskrevet, borgere med let til moderat angst, stress, depression og oplevet ensomhed. Figur 3 viser den procentvise fordeling af de årsager, der ligger til grund for målgruppens deltagelse i Kultur på Recept. Deltagerne har haft mulighed for at angive flere årsager til deltagelse i Kultur på Recept. Figur 1 viser hyppigheden af årsager til deltagelse.

Figur 1. Deltagernes angivne årsag til deltagelse i Kultur på Recept (n=96 respondenter).

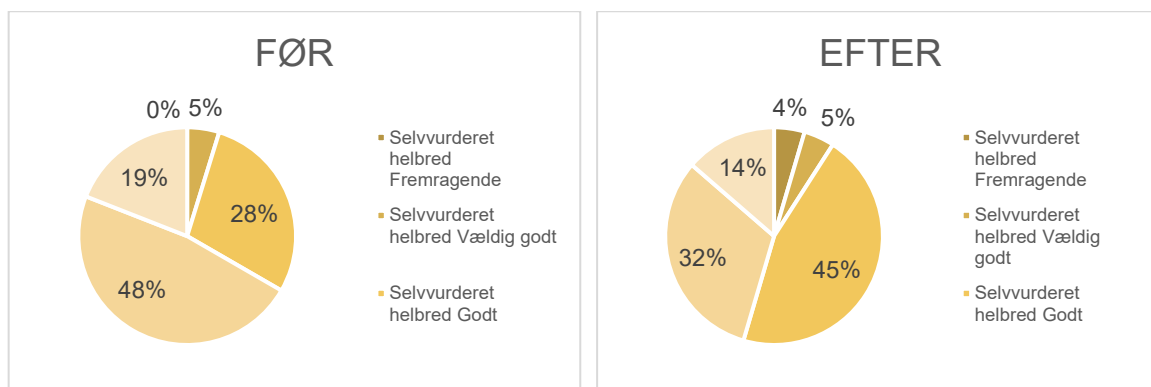
Figur 1 viser, hvordan de forskellige årsager fordeles sig jævnt på tværs af deltagerne. Den primære årsag til deltagelse i Kultur på Recept er "Mild til moderat stress" med 31 %, efterfulgt af "Mild til moderat depression" (29 %). Dernæst angiver hhv. 22 % "Ensomhed" og 18 % "Andet" som begrundelse for at deltage.

Ud fra den kvantitative evaluering af Kultur på Recept-projektet kan det konkluderes, at deltagerne har opnået et signifikant højere trivselsniveau målt ud fra WHO5's trivselsindeks. Ydermere er deltagerne samlede selv vurderede helbred også steget efter deltagelse i projektet. Disse indikationer og slutresultater går igen på tværs af alle inkluderede kommuner.

³ Interviewene er efterfølgende transskriberet og anonymiseret.

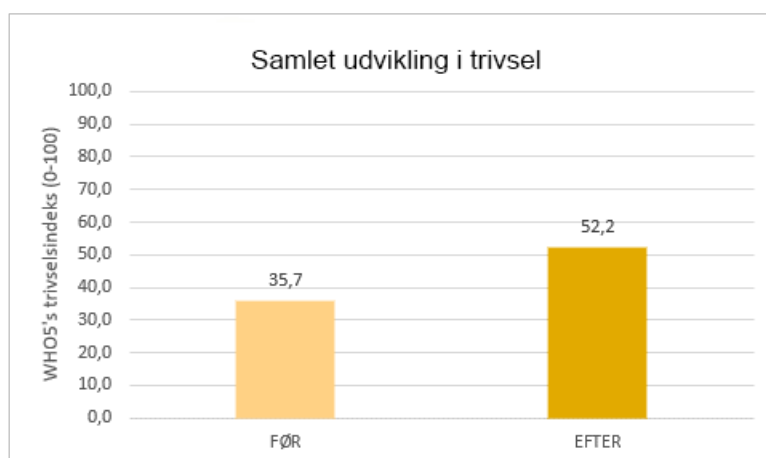
⁴ De kvantitative data er bearbejdet af virksomhedspraktikant Nicolai Claville Holm, Kulturregion Fyn.

Ser man individuelt på deltageres afrapportering før og efter forløbet, viser den procentvise fordeling af deltageres selvvalgte helbred en positiv udvikling, efter at deltagerne har afsluttet deres Kultur på Recept-forløb. Figur 2 viser, at forholdet mellem de deltagere, der vurderer deres helbred som "Godt", er steget fra 28 % til 45 %, mens andelen af deltagere, der vurderer deres helbred som "Mindre godt", er faldet fra 48 % til 32 %.

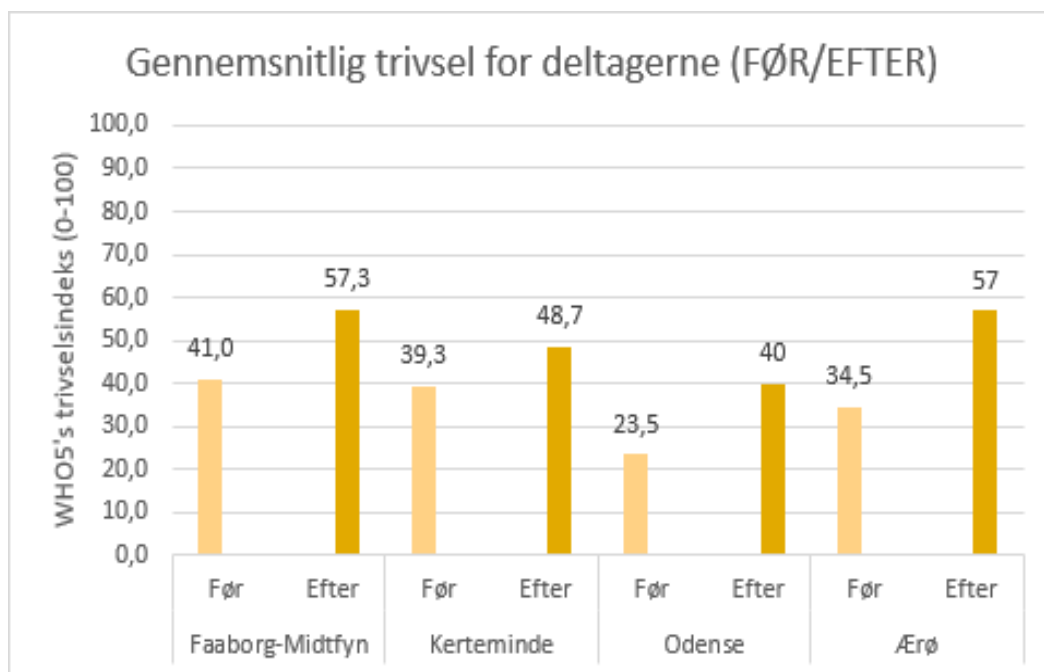

Figur 2. Deltageres selvvalgte helbred før og efter deltagelse i Kultur på Recept, opfølgning: Fremragende; 4, Vældig godt; 3, Godt; 2, Mindre godt; 1, Dårligt; 0 (n=48 respondenter). Proportionerne var signifikant forskellige ($p < 0.001$). P-værdier beregnet med Chi-square tests.

Deltageres selvvalgte helbred er i gennemsnit steget med 29,4 %. Knap ni ud af ti deltagere har opnået en bedre selvvalgt trivsel efter deltagelse i Kultur på Recept, Knap 9 ud af 10 deltagere har opnået en bedre selvvalgt trivsel, efter deltagelse i Kultur på Recept og der er en signifikant fremgang i den samlede trivselsscore fra før forløbet til efter forløbet (Figur 3). Figur 4 viser den gennemsnitlige trivselsscore for deltagerne i de fire respektive kommuner.

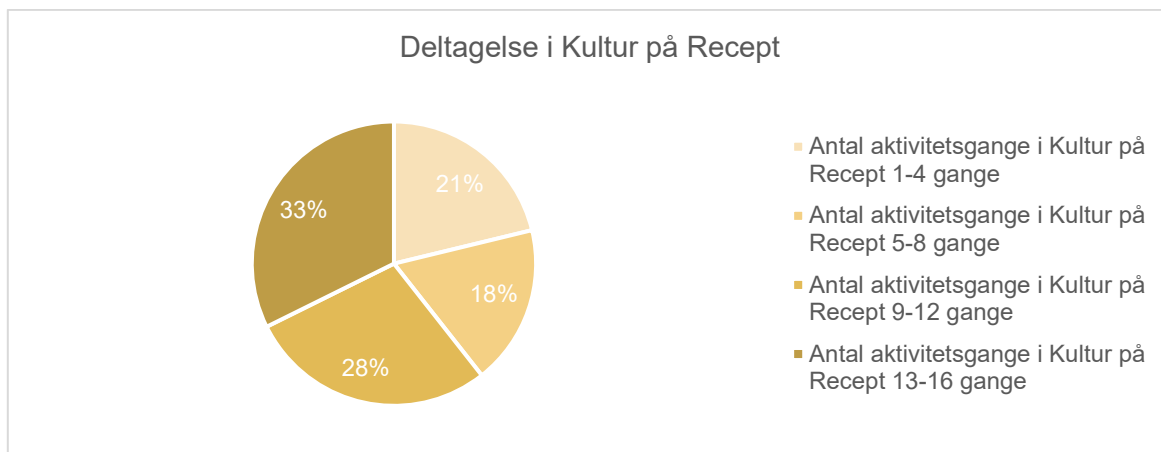
Figur 3. Gennemsnitlig udvikling i trivsel – Followup - 0-35: Stor risiko, 35-50: Risiko, 50+: ingen umiddelbar risiko – (n=48 respondenter; $p = 0.0052$)

Figur 4. Gennemsnitlig udvikling i trivsel individuelt for kommunerne, opfølgning: 0-35: Stor risiko, 35-50; Risiko, 50+: ingen umiddelbar risiko (n=48 respondenter; p=0.0052).

For alle kommunerne er deltageres trivselscore forhøjet. I Ærø kommune er trivselscoren steget fra 34.5 til 57, svarende til en stigning på 65,2 %, hvilket løfter borgerne fra Ærø Kommunes gennemsnitlige trivselscore fra "i stor risiko", til nu at ligge "uden for risiko" for depression eller stressbelastning. For de øvrige kommuners vedkommende oplever Odense Kommune det største trivselsløft på 70 % i gennemsnit. I Kerteminde Kommune er tallet 23,9 %, og i Faaborg-Midtfyn Kommune er det 28,1 %.

Som en del af Kultur på Recept har deltagerne ved afrapportering selv skulle angive antallet af aktivitetsgange i projektet. Ydermere har projektkoordinatorerne for de individuelle hold ligeledes registreret deltageres fremmøde over otte ugers forløb, (16 aktivitetsgange). Nedenstående Figur 4 viser målgruppens samlede deltagelse i Kultur på Recept fordelt på fire deltagelsesniveauer; "1-4 gange", "5-8 gange", "9-12 gange" og "13-16 gange".

Figur 4, Deltagernes aktivitetsgange i Kultur på Recept (n=71 respondenter).

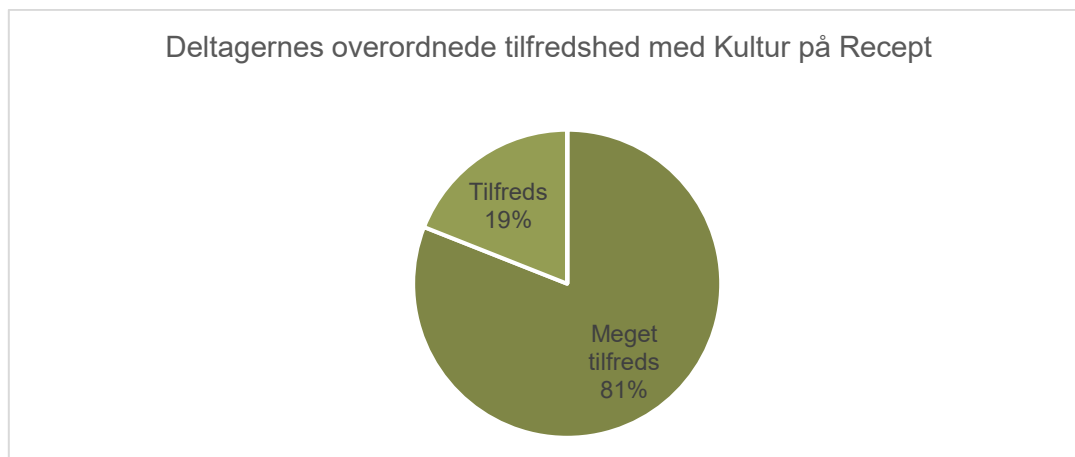
61 % af deltagerne har deltaget i mere end halvdelen af alle udbudte aktivitetsgange. Disse omfatter deltagere, der har deltaget henholdsvis "9-12 gange" og "13-16 gange". På baggrund af dette vurderes der at have været en overordnet høj tilslutning til projektet.

Deltagernes vurdering af Kultur på Recept

Deltagernes overordnede vurdering af Kultur på Recept-projektet er samlet set positiv. Alle deltagere har enten været meget tilfredse eller tilfredse med kulturtilbuddet som helhed. I forhold til hvert enkelte kulturtema og forløb (Musik, Natur, Litteratur og fortælling samt Billedkunst), fordeler svarene sig overordnet set på samme måde. Deltagerne er meget tilfredse med de kulturoplevelser, de har deltaget i.

I deltagerne af rapportering efter deltagelse i Kultur på Recept har de også angivet deres tilfredshed med de forskellige kulturtemaer samt med Kultur på Recept samlet set.

Alle deltagere har vurderet deres tilfredshed med Kultur på Recept samlet set, som "Meget tilfreds" (81 %) eller "Tilfreds" (19 %). For de enkelte dele af Kultur på Recept ses der en større spredning i deltagerne vurdering af aktiviteterne. Fælles for alle er den overvejende positive vurdering, som illustreret i figur 5 nedenfor.

Figur 5. Deltagernes samlede tilfredshed med Kultur på Recept (n=71 respondenter).

Sammenfattende kan Kultur på Recept ud fra et kvantitativt evalueringsspektiv siges at være til gavn for voksne og ældre borgere, der lever med mild til moderat angst, ensomhed eller depression. Dette vurderes ud fra den kvantitative evaluering af Kultur på Recept-projektet, da deltagerne har opnået et højere niveau af oplevet trivsel målt ud fra WHO5's trivselsindeks. Deltagernes samlede gennemsnitlige trivselscore blev efter deltagelse i Kultur på Recept øget med 45,7 %, sammenlignet med før deltagelse i Kultur på Recept.

Det kvalitative: frirum, fællesskab, fordybelse, fortælling

Deltagerne er glade for Kultur på Recept

De kvalitative fokusinterviews med deltagerne har ligeledes dokumenteret en udbredt tilfredshed med projektets indhold og forløb. Især fremhæves koordinatoren som en væsentlig tryghedsskabende faktor, sammen med oplevelsen af fællesskab på holdene og de frirum, som det er lykkedes at skabe og som i mange tilfælde omtales som diagnose- og præstationsfri rum.

Begrebet diagnosefrit rum spiller en stor rolle, både for deltagere og aktører, og oplevelsen af, at man mødes som mennesker snarere end som sygdomsramte borgere. Det har været vigtigt, at det i første omgang var koordinatoren, der kontaktede hver enkelt deltager, og at gruppemedlemmerne ikke behøvede at præsentere sig selv for hinanden med andet end navn. Det stod de enkelte deltagere frit for at dele diagnoser og udfordringer med hinanden. Samtidig har det givet tryghed, at koordinatoren på de enkelte hold vidste, hvad man kom med hver især, og at vedkommende også var en gennemgående figur, som man til enhver tid kunne henvende sig til.

Deltagerne giver udtryk for, at det har givet et frirum fra det at være psykisk sårbar. Samtidig gav det tryghed at vide, at alle havde noget med sig: et indforstået "stille" fællesskab.

"Vi ved godt, at alle har en form for psykisk sårbarhed med sig. På den måde har det været et frirum, at de andre har det også ligesom mig. Bliver man pludselig ked af det, og har man brug for at trække sig, så er der rum til det, fordi de andre kender det."

Det har i alle fire kommuner i høj grad været den gennemgående koordinator, der har skabt og vedligeholdt den trygge og gode stemning på holdene. Det fremhæves som betydningsfuldt, at koordinatorerne har været i kontakt med alle deltagere på forhånd og har deltaget hver (eller næsten hver) gang og har fulgt op på problemer og fravær på en venlig og ikke-kontrollerende måde.

"Mit forhold til [koordinatoren] har været ekstremt vigtigt. For det første fordi [navn udeladt] har været der hver gang. Og jeg har følt en form for forpligtelse og tænkt, "at der står nogen og venter på mig". Og hvis man skriver, så får man en besked tilbage hurtigt om, at det er ok, at man ikke kommer. Den kontakt og nærvær, som koordinatoren lægger i det, gør i hvert fald for mit vedkommende sådan, at jeg har lyst til at blive ved med at komme."

Det fremhæves i én af kommunerne, at koordinatoren har været "kaptajnen på båden", men samtidig har været i "øjnehøjde" og ikke har talt ned til deltagerne. Det opleves således som betydningsfuldt, at koordinatoren har evnet på én gang at være til stede både som faglig koordinator og som menneske.

"Især i starten har det været usikkert, man har ikke ville træde nogen over tæerne eller skubbe sig på. Men at koordinatoren er vedvarende, nem at komme i kontakt med og nem at snakke med, det betyder bare ekstremt meget for, om man har lyst til at være med. Ja, og den telefonsamtale, man har i starten. Så føler man, at man har lidt kontakt med noget af det før. Ellers kan det godt føles lidt som om, at man bare mødes med en masse fremmede i en skov. Så det vil jeg sige, at det er meget vigtigt, at den, som er ansvarlig, også er engageret og har lyst."

Respondenter fra flere af kommunerne nævner, at koordinatoren ikke bare har organiseret det faglige indhold, men også har skabt tryghed og "givet noget af sig selv". Idet koordinatoren har sat reglerne og medieret mellem deltagere og aktører har aktørerne kunnet koncentrere sig om det faglige og kunstneriske.

Kunsten og naturen giver ro og fordybelse

"Når jeg lytter til en stemme, ligesom vi gjorde, så lader jeg mig forføre til et eller andet sted, og så er jeg i nuet. Jeg tænker slet ikke på fortiden eller fremtiden. Det er, hvordan jeg har det lige nu. Og hvis det lykkes at slappe totalt af, er det ligesom et løft eller en levitation. Man er helt væk fra sin krop, man kan mærke, at det krilrer i fingrene. Det er dejligt."

"Man kan ikke have tankemylder, imens man skal lave bål."

De kvalitative undersøgelser af Kultur på Recept har vist, at aktiviteterne har bidraget til at skabe et rum, hvor tryghed, fællesskab og udfordringer kan eksistere samtidig. Det kan være fordybelsen i kunstarterne eller de fortællinger, der blev præsenteret, men også roen i naturen og det at være sammen med ligesindede.

For nogle har det været oplevelsen af at kunne være i processen uden at føle, at man skulle nå frem til noget eller til et bestemt resultat. For andre har det netop været resultatet: det at opleve at mestre nogle færdigheder, som man ikke vidste, at man havde, og opleve, at det føles godt at blive udfordret og at lære noget nyt.

Nogle deltagere fremhæver, at man igennem kunsten og naturen kan lære nye sider af sig selv at kende, kan komme ind til noget, man ikke har mærket før eller ikke har mærket længe, fx traumer, og gennem de kunstneriske udtryk få adgang til nye perspektiver til at forstå sig selv. Samtidig har aktiviteterne givet mulighed for en pause fra én selv og fra tanker om fortid og fremtid – man kan "være i nuet" og tænke på noget andet, når man laver bål eller får læst højt.

Kultur på Recept har bidraget til en følelse af fællesskab og mestring

Interviewene italesætter Kultur på Recept som "noget at stå op til" – "noget at fortælle om" til familie og venner som en meningsfuld beskæftigelse i en ellers isoleret og begivenhedsfattig periode af livet, hvor man fx ikke går på arbejde. Desuden tyder det på, at Kultur på Recept-aktiviteterne har bidraget til at (gen)lære almindelige hverdagshandlinger såsom at gå ud at handle eller bare det at være sammen med andre mennesker, og hvordan det har bidraget til at give nogle deltagere "adgang" til lokale kulturtilbud, som de ikke kendte eller var trygge ved at bruge før deltagelsen i Kultur på Recept.

Nogle deltagere giver udtryk for, at de mener, at otte uger er for lidt – andre, at det er tilstrækkeligt, men at der til gengæld ikke var nok tid hver gang ("vi når lige knap at få gang i bålet"). Der er også lokale forskelle. I nogle af de mindre kommuner fremhæves det, at to timer er for lidt, hvis man fx har meget transport, og at det ville være hensigtsmæssigt med færre og længere mødegange.

Kunstarterne/aktiviteterne – udvalg, sammenhæng, rækkefølge og sted

"Jeg har aldrig prøvet at tegne på den måde før. Det var dejligt for mig at få lov at sige, at hov, det kunne jeg godt. Hold nu op, den side af mig selv kendte jeg ikke."

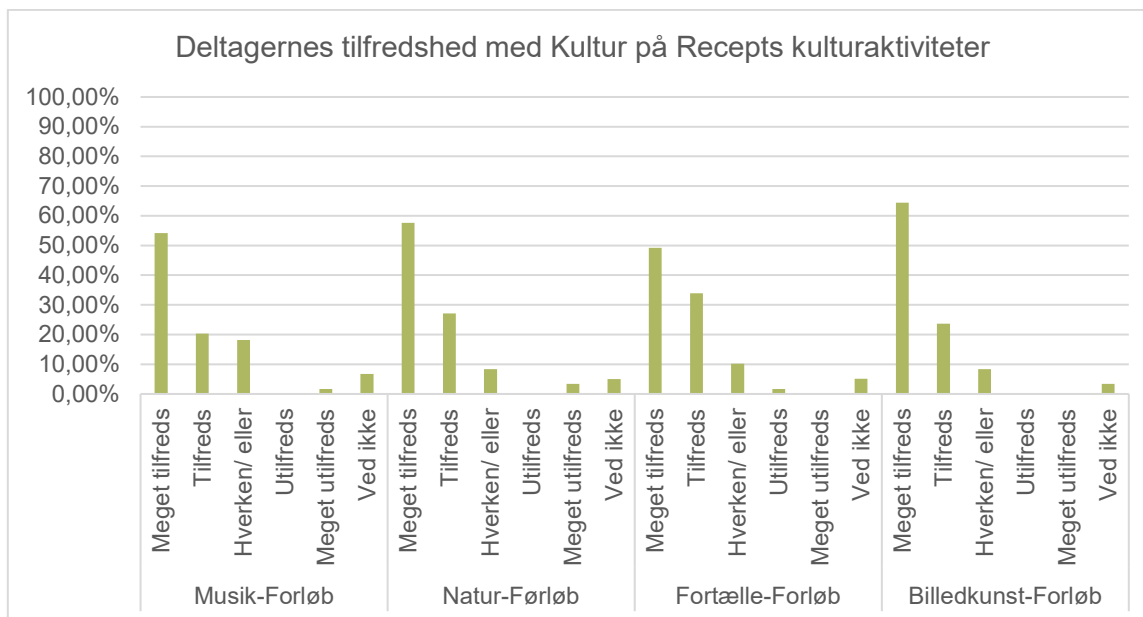
"Jeg synes virkelig, at man kom ind til noget. Det handlede ikke om resultatet. Det handlede om vejen derhen."

"Jeg oplevede lige pludselig, at hvor jeg normalt er træt, når jeg kommer hjem fra noget, så fik jeg energi af det her kunstforløb."

Alle fire kommuner har haft samme delelementer: fortælling, musik, natur og billedkunst, men rækkefølgen har varieret. Undervisere/aktører har i de fleste tilfælde været forskellige, hvor mentorerne hver især har arbejdet i to kommuner og dermed har bidraget til at skabe sammenhæng mellem de lokale projekter. Således har organiseringen understøttet såvel den lokale kompetenceudvikling som vidensdeling mellem kommunerne. Der er i flere tilfælde arbejdet målrettet med at inddrage og udvikle lokale kulturinstitutioner, herunder museer, biblioteker og musikskoler.

Blandt deltagerne på de enkelte hold har der været forskellige synspunkter på de forskellige aktiviteter, som også har haft meget forskellige udformninger i kommunerne afhængig af undervisere, tilgange, erfaringer etc. Der har været udtrykt begejstring for alle fire forløb, såvel indhold som de fællesskabsskabende elementer.

Nedenstående figur viser de forskellige kulturtemaer i Kultur på Recept og hvordan, deltagernes vurdering har været "Meget tilfreds" med en gennemsnitlig procent på 55,7 %.

Figur 6. Deltagernes tilfredshed med Kultur på Receipts individuelle kulturtemaer (n=71 respondenter).

Mere end halvdelen af deltagerne har været meget tilfredse med det enkelte kulturforløb. Størst tilfredshed var der for billedkunstforløbet, hvor 64 % svarede "Meget tilfreds"; 24 % "Tilfreds" osv. Mindst tilfreds var deltagerne for musikforløbet. Her var procentfordelingen som følger; "Meget tilfreds": 53 %, "Tilfreds": 20 %, "Hverken eller": 10 % og "Meget utilfreds": 1,7 %.

Det fysiske rum fremhæves som vigtigt for flere deltagere som noget, der både kan have positiv og negativ indflydelse på oplevelsen – og dermed effekten – af forløbet. Det er væsentligt ikke kun at etablere de rette faglige intentioner og psykologiske/trygge rammer, men også nogle gode fysiske rammer. Idet mange deltagere er lydsensitive, er akustikken særligt vigtig. Også derfor har uden-dørsaktiviteterne været værdsatte – der er "højere til loftet", når man er ude, og oplevelsen er, at mange lyde og sanseindtryk dæmpes. I forhold til rækkefølgen syntes nogle deltagere, at musik kan være skræmmende, og således måske ikke skal være det første forløb, men samtidig har netop musikforløbet for mange givet en særlig stærk oplevelse af fællesskab: at "være i takt". Billedkunstforløbet har gennemgående været vurderet som meget velfungerende og værdifuldt, mens aktiviteterne om fortælling og naturforløbet i nogle tilfælde omtales meget positivt og i andre tilfælde mere forbeholdent, lidt afhængigt af de enkelte aktørers erfaringsgrundlag og tilgang til projektet. Det er blevet foreslået, at der kunne have været mere sammenhæng mellem de fire dele, evt. et tværgående tema, eller at dele fra det ene forløb kunne tages med over i det næste, hvis der havde været en højere grad af lokal koordinering mellem aktørerne.

Der bliver i flere interviews peget på, at det er fællesskabet og gruppedynamikken, som laver helingen, snarere end de enkelte aktiviteter.

"Jeg føler nærmest, at det er lidt som en familie, som man kommer ind i, når man er sammen. Den der tryghedsfølelse, den har jeg brug for. Det tror jeg, at mange mennesker har brug for. At man er safe. At man er i samme båd. De fleste af os er i samme båd. Vi har alle sammen en eller anden grund til, at vi er der."

Nogle efterspurgte mere tid efter aktiviteterne til at snakke. Andre synes, at det er rart, at der ikke skal snakkes: at fællesskabet handler om aktiviteterne og ikke om problemer. Nogle har brug for at være stille sammen, mens andre netop har brug for selskab og at komme ud af den sociale isolation som sygemeldt. Det er en udfordring for projektet og for aktiviteterne at give plads til og mulighed for begge dele.

For nogle af deltagerne kan bare det at dukke op være svært. Det er således vigtigt at skabe tryghed og forudsigelighed om rammen for aktiviteterne, men også at holde et stabilt fremmøde:

"Man kan jo godt mærke, fx hvis man selv dukker op og forventer, at der er ti, men så er der tre, så kan man tænke: hov, hvor er de andre?"

Det kan også i nogle tilfælde betyde, at der pludselig er flere aktører end deltagere – så får fællesskabet en mere behandlingsagtig karakter, hvilket opleves som uhensigtsmæssig.

Om organiseringen

Organiseringen af aktiviteterne er afgørende for et vellykket forløb. Der er tale om en sårbar målgruppe af deltagere, der i mange tilfælde ikke ville være i stand til at deltage i kreative og sociale aktiviteter uden den støtte, som Kultur på Recept har udgjort. Koordinatorernes rolle fremhæves af alle som helt afgørende for den tryghed, der skabes på holdene: Den, der styrer, "kaptajnen på båden", én bestemt at henvende sig til, ikke mange forskellige. Også i forhold til motivation og fremmøde føler man sig forpligtet i forhold til "én, der står og venter på mig". Samtidig er konstruktionen dog også sårbar, især i begyndelsen af forløbet, fordi der netop kun er én person, samtidig med, at det i nogle tilfælde har været uklart for aktørerne, hvem der havde ansvaret for hvad i den konkrete afvikling.

Mange aktører fremhæver i det hele taget, at der var en del forvirring i starten, og deadlines, som var umulige at overholde. Der har især været uklarhed om mentorernes roller, som burde have været bedre defineret. Det, at mentorforløbet i starten blev kaldt "turnerende forløb" har også skabt

forvirring og peger på, at det er vigtigt med et fælles, umisforståeligt sprogbrug, der også går på tværs af kommune- og faggrænser.

Der er stor forskel på kommunernes størrelse og på deres respektive erfaringer indenfor området fra forudgående indsatser. Der har været forskel på, hvor meget forståelse koordinatorene mødte i de enkelte kommunale systemer – afhængigt af, om kommunerne havde et forudgående kendskab til Kultur på Recept eller ej, og om forholdet mellem sundheds- og kulturområdet i kommunen.

Der har også været store forskelle på, hvordan rekrutteringen af deltagere er foregået, og hvilke kriterier deltagerne har skullet opfylde for at få forløbet bevilliget. Koordinatorerne giver samstemmende udtryk for at være glade for at have været en del af de fire kommuner under opstarten og dermed kunne sparre, hvis man i den lokale projektgruppe oplever at gå i stå i processen. Det er rart, at man kan kontakte nogen, der sidder med noget af det samme, og det kvalificerer at kunne henvise til, hvordan udfordringerne løses i en anden kommune.

Mentorerne har givet god mening i nogle kommuner, mens andre angiver at ville foretrække kompetenceudvikling og sparring på andre måder. Det er dog gennemgående, at alle har værdsat den åbne og tillidsfulde tværkommunale vidensdeling, erfaringsudveksling og dynamik, som Kulturregion Fyn har etableret.

Hvordan fastholder man relationerne og understøtter en vedvarende effekt af forløbet?

”... nu, hvor vi slipper deltagerne, så er projektet færdigt for os og dem. Vi snakkede om, at de har opbygget en relation til hinanden. Nogle har haft ensomhed, andre har haft stress. Men de vil måske gerne mødes igen, hvordan kan man være understøttende? Til at hjælpe dem i gang ved at spørge, om de vil mødes til kaffe eller gå en tur i det gode vejr? Man kunne stikke dem en billet efter forløbet er slut til arrangementer i kommunen. Man kunne fx sige, at på biblioteket kan man brygge to kander kaffe en dag, hvor de vil sidde og læse. Ikke fordi det skal give ekstra arbejde, men for at understøtte dem et par gange efter, hvis der er ressourcer til det. Nu har vi kørt det her to-tre gange, men pludselig ser de ikke os mere. Så er de ligesom børn, der flyver fra reden. Det kunne måske være en lille hjælp til dem. Ikke noget, der skal vare et halvt år, men bare understøtte dem.”

Der overvejes forskellige måder at fastholde den gode effekt efter afsluttet forløb og at understøtte overgangen fx ved at stille lokaler ved lokale aftenskoler til rådighed, hvor der er mulighed for, at deltagere frivilligt mødes fast, efter at forløbet er slut, eller alternativt opretter et egentligt ”kultur-på-recept-hold”. Det kunne også være kulturpas, fribilletter, virtuelle grupper på Facebook eller på Boblberg i de kommuner, der bruger denne digitale platform.

Sammenfattende

De fire kommuner har forskellig størrelse og er gået ind i projektet med forskellige ressourcer, erfaringer og udfordringer, men har i høj grad kunnet bruge hinanden på tværs. især på koordinatorniveau. Der er potentiale i relationen mellem aktører og mentorer, men man er ikke færdig med at finde den eller de rigtige form(er) endnu.

Deltagerne i Kultur på Recept har forskellige udfordringer og har forskellige behov. Det er afgørende, at der bliver skabt et rum på de enkelte hold, hvor der er plads til at imødekomme den enkelte og samtidig understøtte et trygt fællesskab.

Evalueringen viser tydeligt, at kunsten og aktiviteterne har bidraget til, at dette er lykkedes. Samtidig har organiseringen med fokus på den tryghed, som koordinatoren har etableret, sammen med fleksible kombinationer af det faglige og det menneskelige, fællesskab og fordybelse, været afgørende. Nogle deltagere har peget på at meditation og mindfulness har været væsentlige gennemgående elementer, som har suppleret de planlagte fire forløb.

Mange peger på, at det at komme ud i naturen har været afgørende, og idet det samtidig er påfaldende, at forløbet tilsyneladende appellerer til langt flere kvinder end mænd, har det været diskuteret, om andre aktiviteter – fx at fiske – kunne bidrage til at gøre kønsfordelingen på holdene mere lige.

Der er et grundlæggende dilemma i forhold til intentionen om at ville skabe et diagnosefrit rum, men samtidig dokumentere forbedringer i sundheden, og flere deltagere påtaler også de uddelte spørgeskemaer samt det i nogle tilfælde store antal deltagende fagfolk på holdene som forstyrrende. Det kan heller ikke påvises entydigt, om det er fordybelsen i kulturen snarere end fx frirummet og fællesskabet, der skaber en positiv effekt. Den kvalitative del af undersøgelsen peger dog tydeligt på, at følelsen af at blive mødt som mennesker uden krav om præstationer har været afgørende, og at forløbet for manges vedkommende har givet en ny oplevelse af at have kompetencer og have opnået en mærkbart bedre livskvalitet.

BILAG

Faaborg-Midtfyn:

I Faaborg-Midtfyn Kommune er rekrutteringen foregået gennem henvisning fra jobcenter, kommune, læger eller deltagerne har selv taget kontakt. Aktiviteterne var placeret mandage og onsdage.

Kerteminde:

Kerteminde har rekrutteret deres deltagere bredt gennem brug af jobcenter, læger m.v.

Odense:

I Odense har deltagerne primært været rekrutteret gennem jobcenter. Aktiviteterne blev afholdt tirsdage og fredage.

Ærø:

På Ærø er deltagerne henvist via læger, jobcenter, ensomheds-koordinatorer m.v. Aktiviteterne blev afholdt mandage og onsdage.

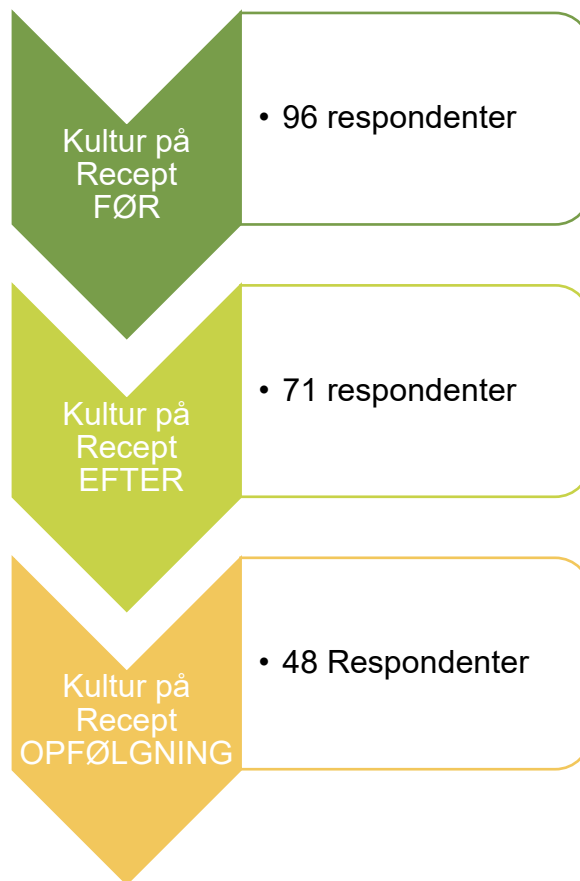
Kort om deltagerne, hvem og hvor mange

I følgende afsnit vil Kultur på Recept's målgruppe blive præsenteret. Der redegøres for deltagerne demografiske sammensætning: kommune, rekruttering, alder, køn, uddannelse samt selvvalgte helbred og trivsel.

Figuren viser deltagertilslutningen gennem forløbet fra start, før forløbet, til efter endt forløb. Desuden er der foretaget en sortering for manglende eller uklare data, der samlet giver et deltagerantal på 48 respondenter. Til præsentation og gennemgang af resultaterne udredes for henholdsvis en filtreret og u-filtreret gennemgang af data, bestående af deltagerne fra både "efter" og ved "opfølgning".

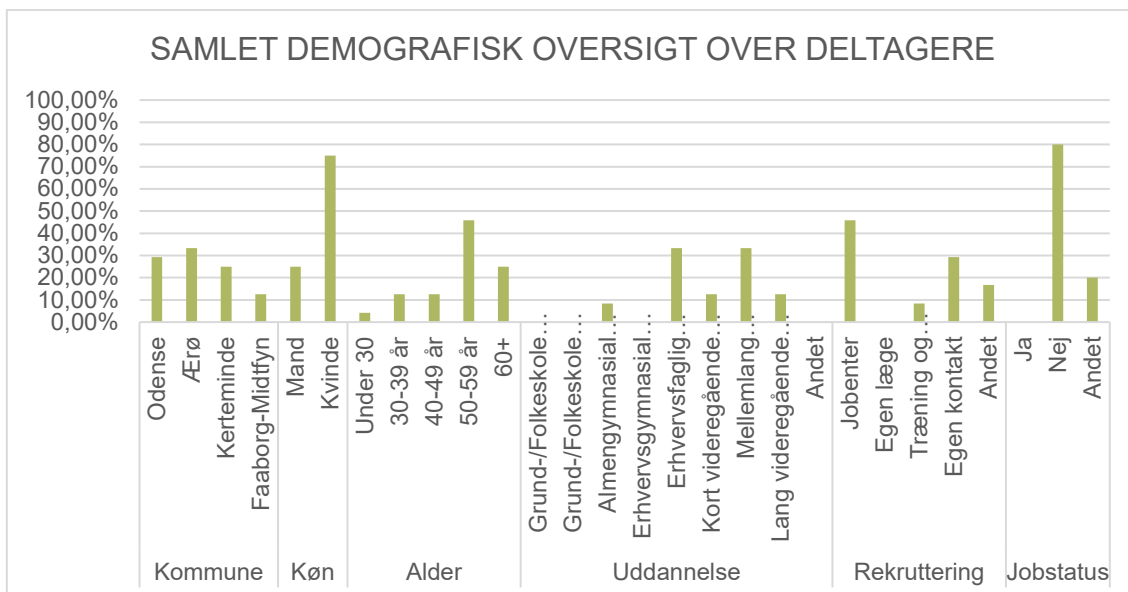
Målgruppen; køn, alder, uddannelse, selvvalgte helbred og trivsel:

Som beskrevet omfatter Kultur på Recept's målgruppe/deltagere i dette første projektforsøg personer i alderen 30 til 60+ år, der lever med ensomhed, svær til moderat stress, angst eller depression. Størstedelen af deltagerne er henvist gennem jobcenter.

Figur 7. Udvikling i deltagerpopulation før og efter deltagelse i Kultur på Recept.

Figur 8 nedenfor viser en samlet oversigt over deltagerne (ved opfølgning) demografiske sammensætning, bestående af associationerne; "Kommune", "Køn", "Alder", "Uddannelse", "Henvisning" og "Jobstatus".

Figur 8. Samlet demografisk sammensætning over populationen, opfølgning (n=96 deltagere).

Kommune: Størst er antallet af deltagere fra Ærø Kommune, bestående af 33 % af det samlede antal deltagere, efterfulgt af Odense Kommune med 29 %. For Kerteminde og Faaborg-Midtfyn Kommuner omfatter disse henholdsvis; 25 % for Kerteminde og 13 % for Faaborg-Midtfyn.

Kønsfordeling: Der ses et flertal af kvindelige deltagere, som udgør 75 % det samlede antal deltagere.

Aldersfordeling: Deltagerne består overvejende af borgere i alderen 50+, hvoraf disse fordeler sig på "50-59" med 46 % og "60+" med 25 % af de samlede antal deltagere.

Uddannelsesbaggrund: Deltageres uddannelsesbaggrund fordeler sig som følger: 33 % har en mellemlang videregående uddannelse, 33 % har en erhvervsfaglig uddannelse, 13 % har en kort videregående uddannelse, 13 % har en lang videregående uddannelse og 8 % af deltagerne har en almengymnasial uddannelse.

Rekruttering: Deltagerne er overvejende henvist gennem jobcenter (46 %), efterfulgt af deltagelse gennem egen kontakt, som omfatter 29 % af det samlede antal deltagere.

Jobstatus: Flertallet af deltagerne (79 %) er ikke i job. 21 % udgøres af kategorien "Andet", som omfatter henholdsvis folke- og førtidspensionister.

sdu.dk

#sdudk

Syddansk Universitet
Campusvej 55
DK-5230 Odense

Telefon: +45 6550 1000
sdu@sdu.dk
www.sdu.dk

Kulturregion Fyn